

Toolbox emissiebeperking

PERSBERICHT

9 juli 2020 | CULEMBORG

Toolboxkaart met maatregelen om emissie vanaf het perceel te verminderen

Door klimaatverandering komen droge perioden afgewisseld met heftige regenbuien steeds vaker voor. Het bufferend vermogen van de bodem wordt steeds belangrijker. Bij droogte houdt de bodem dan langer water vast, bij buien kan de bodem meer water opnemen. Dat voorkomt afspoeling van regenwater met gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten naar de sloot. Er zijn steeds meer praktijkrijpe maatregelen beschikbaar om afspoeling te voorkomen. Het Toolboxteam Water heeft deze maatregelen beschreven op een geheel vernieuwde informatiekaart:

toolboxwater.nl/uploads/pdf/toolkaarten/2-Perceelsinrichting_Afspoeling.pdf

Vermindering afspoeling door perceelsinrichting
Toolbox emissiebeperking

2

Afspoeling vanaf het perceel is een belangrijke route waarlangs gewasbeschermingsmiddelen in de sloot terecht komen. Afspoeling wordt meestal veroorzaakt door bodemverdichting. In combinatie met een hogere grondwaterstand en/of hevige regenbuien. Dit is extra kans op afspoeling als ondoordringende greppels naar de sloot graven om het water kwijt te raken. Met het afspoelend regenwater kunnen mogelijk ook gewasbeschermingsmiddelen in de sloot, die daar onroovertedrijngen kunnen veroorzaken. Een aantal praktische maatregelen om afspoeling te verminderen of te voorkomen staan op deze kaart.

1. Verbeteren buffercapaciteit bodem
Perceelomissie voorkomen begint bij een goede bodemkwaliteit. Een goede bodemkwaliteit en -structuur is een win-win situatie: het is positief voor gewassen en de bodem kan water beter bufferen, zodat er minder hinder is van waterkort en -overschot. Het stimuleren van het bodemleven en het voorkomen van bodemverdichting zijn belangrijke maatregelen die bijdragen aan een goede bodemkwaliteit en -structuur.

a. Stimuleren en behoudt het bodemleven
Een actief bodemleven zorgt voor porieën in de grond, waardoor water beter infiltrert en gewassen beter wortelen. Het gebruik van vaste mest, compost en groenbemesters stimuleert een actief bodemleven. Het bodemleven blijft behouden door een zo min mogelijk en/of ondiepere grondbewerking. Want door grondbewerking kan bodemleven sterven, gangenstelsels doorbreken en grondbewerking verhoogt het risico op verspanning.

b. Voorkomen bodemverdichting
Bij bodemverdichting verkleinen de porieën in de bodem en is het risico op afspoeling groter. Belangrijke oorzaken van bodemverdichting zijn het gebruik van zware machines en het bewerken van het land onder natte condities. Met lichtere machines en minder vaak over het perceel rijden, wegkanten combineren en de bandendruk verlagen, verklaart het risico van bodemverdichting. Bovendien plaatsen 'voor' door de voor' kan verdichting onder de bouwvoor voorkomen. Een vast rijdendstelsel ontziet de stakken waar het gewas groeit.

c. Opheffen verdichte lagen
Een stevige laag verhindert het buffereend vermogen van de bodem. Het opheffen van een stevige laag vraagt om goede omstandigheden: in sommige situaties kan dit het beste natuurlijk herstellen. Het opheffen van een stevige laag kan soms door middel van mechanische grondbewerking, zoals dieptegaten, of een combinatie van een woelpoot en een diepwortelend gewas. De woelpoot kan het beste worden gebruikt voorafgaand aan het tussenvoelen van een diepwortelend gewas, de wortels verbreken dan de ontstane porieën en voorkomen slomp. Welke bewerking het beste resultaat geeft, is afhankelijk van het type grond, de bodemomstandigheden en de plek/diepte waar de verdichting zit.

d. Vlaklegging/egaliserie perceel
Op percelen die 'bol' liggen is de kans op afspoeling van regenwater groter. Andersom ontstaan op lager gelegen delen vaak pllassen, waarbij het regewater met behulp van een greppel naar de sloot wordt afgevoerd. Met afspoeling van regenwater komen ook gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten in de sloot terecht. Het egaliseren van percelen zorgt voor een betere infiltratiecapaciteit van water en vermindert afspoeling. Bij percelen waar de bodem daalt, kan herhaling nodig zijn.

2. Bufferzone
Het aanleggen van een bufferzone tussen het gewas en de sloot helpt afspoeling te verminderen. De afstand tussen gewas en sloot is groter, zodat afspoelend water in de bodem kan infiltreren en minder tot geen afspoeling plaatsvindt. De bufferzone kan ingezaaid worden met gras, graan of een bloemen- of kruidenmengsel; een akkerrand. De planten nemen afspoelend water af, zodat het infiltrert in de bodem en niet in de sloot terecht komt. Een ingezaaide akkerrand bovendien bovendien bodemkwaliteit en trekt natuurlijke vijanden aan, waardoor het soms mogelijk is het aantal bespuitingen met insecticiden te verminderen. Daarnaast biedt deze landschappelijke meerwaarde. Een akkerrand kan gecombineerd worden met een infiltratiegreppel (zie punt 3), de infiltratiegreppel kan in de akkerrand getagd worden.

Subsidie info: Voor randenbeheer langs watergangen is in sommige gevallen een subsidie mogelijk via het Agrarisch Natuur- en Landschaps Beheer (ANLb). De aanvragen hiervoor verlopen via een agrarisch collectief. Een bufferzone/akkerrand is ook onderdeel van de vergoeringsregels voor GLB-subsidies.

Logo's: nefyto, UNIE VAN WATERSCHAPPEN, LTO Nederland, agrodiss, CUMELA, clm

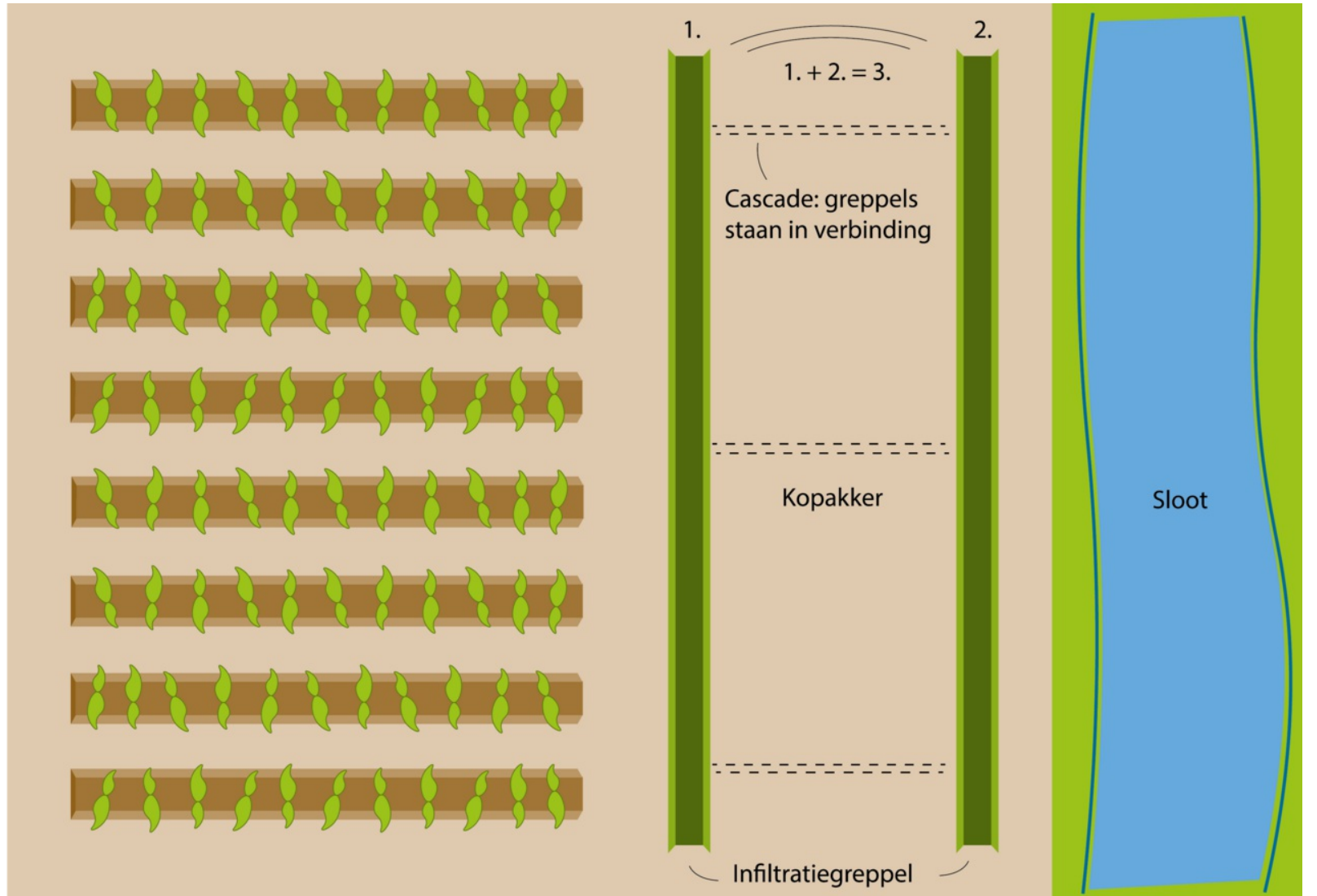
Goede bodemkwaliteit is basis

Bodems met een slechte structuur kunnen minder water bufferen, water infiltreert niet goed in de bodem. Het risico op afspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater is veel groter op deze percelen. Het verbeteren van de bodemkwaliteit is het belangrijkste middel om perceelomissie te verminderen. Bovendien profiteren gewassen mee als de bodemkwaliteit wordt verhoogd. Verbeteren van de bodemkwaliteit is een kwestie van een lange adem en vaak zijn aanvullende maatregelen nodig om perceelomissie te voorkomen.

Maatregelen om afspoeling naar sloot te voorkomen

Een **akkerrand** als bufferzone tussen de gewassen en de sloot zorgt ervoor dat afspoelend regenwater kan infiltreren in de bodem. Ook met andere maatregelen zijn positieve ervaringen opgedaan.

Drempeltjes tussen de ruggen of het verruigen van ruggen zorgt voor een betere infiltratie van water in de bodem. Een andere maatregel die op de informatiekaart is beschreven is de aanleg van **infiltratiegreppels**. De greppels kunnen op verschillende plekken op het perceel worden aangelegd en zorgen dat afspoelend water infiltreert in plaats van afstroomt naar de sloot. Met deze maatregelen hebben verschillende agrariërs praktijkervaring opgedaan. De toolboxkaart 'Voorkomen van emissie vanaf het perceel' beschrijft alle maatregelen, zodat een teler kan kiezen voor de maatregel die het beste bij zijn perceel past.

Schematische weergave van (de locatie van een aantal) infiltratiegreppels; één van de maatregelen om emissie van gewasbeschermingsmaatregelen vanaf het perceel te verminderen

Toolboxkaart en perceelomissiescan

Voor agrariërs die het risico op afspoeling van hun eigen percelen willen weten, is de [perceelomissiescan](#) ontwikkeld. Door het invullen van vragen over onder andere de infiltratiecapaciteit, verzadiging en waterhuishouding van hun percelen, zien zij meteen waar nog risico op emissie is. Ook zien ze wat de geldende regelgeving is op dit vlak en worden maatregelen toegelicht die ze kunnen nemen om emissie vanaf het perceel te verminderen.

Een compleet pakket

Samen met de [Erfemissiescan Gewasbescherming](#) en de [Erfemissiecoach](#), vormen de [Toolboxkaarten](#) en de [Perceelomissiescan](#) een totaalpakket om de emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater te verminderen.

- Op de [toolboxkaarten](#) zijn verschillende praktische maatregelen vermeld om emissie van gewasbeschermingsmiddelen te verminderen.
- De [Erfemissiescan](#) is een digitaal instrument, waarmee telers eenvoudig het risico op emissie van gewasbeschermingsmiddelen vanaf hun erf in kaart brengen.
- Via WhatsApp, Facebook, Twitter, e-mail en telefoon kan iedereen gratis vragen stellen aan de Erfemissiecoach, over het tegengaan van erfemissie. De meest gestelde vragen staan - met antwoord - op www.erfemissiecoach.nl.

Nadere inlichtingen

Klaas Jilderda, Nefyto: klaas.jilderda@basf.com, 026 37 17 286.

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.

Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#).

U kunt ook uw [gegevens inzien](#) en [wijzigen](#).

Voor een goede ontvangst voegt u ygooijer@clm.nl toe aan uw adresboek.